

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
24/1013

DERES REFERANSE

FORTROLIG
Offl. § 5 første ledd

DATO
12.08.2024

Motsyklisk kapitalbuffer tredje kvartal 2024

I dette brevet redegjøres det for Finanstilsynets vurderinger av motsyklisk kapitalbuffer tredje kvartal 2024, jf. [bestemmelse om beslutning om motsyklisk kapitalbuffer og råd om systemrisikobuffer](#) § 2 om utveksling av relevant informasjon og vurderinger mellom Finanstilsynet og Norges Bank. Finanstilsynets vurderinger av utsiktene for finansiell stabilitet og situasjonen i bankene framgår av [Finansielt utsyn juni 2024](#), [Resultatrapport for finansforetak 1. kvartal 2024](#) og [Soliditetsrapport for finansforetak per 31. mars 2024](#).

Veksten i norsk økonomi har avtatt i løpet av det siste året. I første kvartal 2024 bidro et fall i varekonsumet og videre nedgang i boliginvesteringer til å dempe den økonomiske aktiviteten. Samtidig økte sysselsettingen, og det var fortsatt vekst i oljerelaterte næringer. Framover ventes moderat vekst i fastlandsøkonomien, videre nedgang i inflasjonen og noe økt arbeidsledighet. Rentenivået ventes å holde seg høyere enn det svært lave nivået i forkant av renteoppgangen.

Det er stor usikkerhet om utviklingen framover. Usikkerheten forsterkes av store geopolitiske spenninger. En eskalering kan føre til brå utslag i råvarepriser og handelsrestriksjoner, økt inflasjon og uro i finansmarkeder internasjonalt.

I det norske finansielle systemet er de viktigste sårbarhetene fortsatt høy husholdningsskjuld og høye bolig- og næringseiendomspriser.

Lavere kredittvekst og økt inntektsvekst har bidratt til nedgang i husholdningenes gjeldsbelastning de to siste årene. Gjeldsnivået som andel av disponibel inntekt er fortsatt høyt både historisk og sammenlignet med andre land. Husholdningens rentebelastning har økt betydelig som følge av den kraftige oppgangen i utlånsrentene. Så langt har lav arbeidsledighet og finansielle buffere bidratt til å dempe virkningene for husholdningene av økte priser og renter. Husholdningenes etterspørsel og gjeldsbetjeningsevne kan svekkes dersom utviklingen i økonomien skulle bli svakere eller rentenivået høyere enn ventet.

Kredittveksten til husholdningene økte noe ved utgangen av andre kvartal 2024, men var fortsatt lav historisk sett. Også kredittveksten til ikke-finansielle foretak økte i juni etter kraftig nedgang det siste året. I Norges Banks utlånsundersøkelse for andre kvartal 2024 meldte bankene om noe økt etterspørsel etter boliglån, omtrent uendret etterspørsel fra foretak, samt uendret kredittpraksis. Tidligere utlånsundersøkelser tydet på at lavere kredittvekst i hovedsak skyldtes lavere etterspørsel etter lån, mens bankenes kredittpraksis overfor både husholdningene og foretak var om lag uendret.

Finansforetakenes bruk av fleksibilitetskvotene ved innvilgelse av nye boliglån de siste kvartalene indikerer heller ikke strammere kredittpraksis i bankene. Ifølge Finanstilsynets [rapport for første kvartal 2024](#), var andelene nye lån med pant i bolig som avviker fra ett eller flere av kravene i

utlånsforskriften, både i og utenom Oslo, lite endret sammenlignet med første kvartal 2023. Det var kravet til maksimal gjeldsgrad som fortsatt hadde høyest avvikandel for utlån med pant i bolig i Oslo, mens andelen var høyest for kravet til maksimal belåningsgrad for lån med pant i bolig utenfor Oslo.

Boligprisene har økt hittil i 2024, etter en flat utvikling i 2023, og er på et høyt nivå målt som andel av husholdningenes inntekt. Veksten i gjeld og boligpriser kan ta seg opp dersom inflasjon og rentenivå avtar i årene framover. Lav boligbygging, høy sysselsetting, økte husholdningsinntekter og befolkningsvekst i sentrale områder kan presse boligprisene opp. Økte panteverdier kan igjen bidra til ytterligere gjeldsvekst.

Økt rentenivå har ført til verdifall på næringseiendommer og redusert inntjening i næringseiendomsselskaper. Mange av foretakene har høy gjeld, og en betydelig del av gjelden forfaller og må refinansieres de kommende årene. Andelen gjeld i næringseiendomsselskaper med svak rentebetjeningsevne har økt. Direkteavkastningen på næringseiendom er fortsatt lav sammenlignet med renten på risikofrie plasseringer. Dersom rentenivået holder seg oppe og risikopremien normaliseres, kan andelen risikoutsatt gjeld øke ytterligere og medføre økt kredittrisiko i bankene.

I første kvartal 2024 var det fremdeles høy lønnsomhet i bankene. Ifølge [resultatrapporten for finansforetak](#) var egenkapitalavkastningen for norske banker samlet i første kvartal på 14,6 prosent, som er 0,3 prosentpoeng høyere enn i samme periode året før. Hovedforklaringen til forbedringen var høyere netto renteinntekter. Flere banker har offentligjort gode resultater for andre kvartal. Bankene hadde noe høyere utlånstap i første kvartal enn året før, men tapsnivået var fortsatt lavt.

Norske banker tilfredsstillende de regulatoriske kapitalkravene med en margin, se [soliditetsrapporten for finansforetak](#). Innlemmelsen av det europeiske kapitalkravsregelverket (CRR/CRD IV) innebar en betydelig reell lettelse i norske bankers kapitalkrav, og endringene i EUs kapitalkravsregelverk (CRR2/CRD V) bidro til ytterligere lettelse. Reduserte kapitalkrav kan føre til at bankenes soliditet etter hvert svekkes, som vil være uheldig i lys av risikoen i det norske finansielle systemet

Bankenes risikobærende evne og evnen til å yte nye lån til kredittverdige kunder i nedgangstider krever at banken har tilstrekkelig egenkapital. [Finanstilsynets årlige stresstest](#) av norske banker viser at kapitaldekningen kan bli vesentlig svekket i et kraftig tilbakeslag. Over tid er det de regulatoriske kravene som avgjør bankenes soliditet. Innenfor rammen av det europeiske regelverket bør kapitalkravene innrettes slik at de bidrar til å opprettholde den reelle soliditeten.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer er nå 2,5 prosent. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke grunnlag for å endre kravet til motsyklisk kapitalbuffer.

For Finanstilsynet

Per Mathis Kongsrud
finansstilsynsdirektør

Knut Haugan
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.